

Прочети внимателно текста и отговори на въпросите.

През месец юли великият Крум замина за другия свят. Той завеща на своя син един чер кон, който беше кръстом преминал Балканския полуостров, един кален в боевете меч и една юначна държава.

Една вечер младият хан Омуртаг опаса бащиния си меч, яхна черния кон, излезе пред голямата дъбова порта на Плиска и пое пътя към Мадарската крепост. Горещ вятър духаше откъм опърленото от сушата Дунавско поле. Подир хана яхваше неговият пръв военачалник, а подир него – девет велики боили. Те се движеха към крепостта, където войниците на хан Крума точеха мечовете си и лъскаха тежките си щитове за новите боеве.

Когато влязоха в крепостта, кръвта на младия хан закипя. Пред очите му се мярнаха високите стени на Константинопол и осипаната с безценни камъни царска корона. С разтуптяно сърце Омуртаг обходи лагера и щом влезе в царската шатра, той се обърна към своя велик войвода:

- Утре потегляме на бой! Но виждам в очите ти мъка. Защо си кахърен?

- Господарю, като питаш, ще ти обадя. Преди една седмица, когато твоят баща береше душа, аз тръгнах из българската земя да диря мъдър лекар, който да даде здраве на хана. Стигнах до една суха долина. Там намерих най-бедното селище. Под селището се виеше корито на пресъхнала река. В реката видях две голи черни българчета да се лутат и дирят вода. От време на време те се навеждаха, отместяха напечените от слънце камъни и долеяха устни до напуканата земя. Господарю, виждаш ли насреща планината Хем? Там има едно голямо езеро, по-бистро от сълза. Туй езеро, ако потече надолу, ще напои с благодат цялата равнина. Ще се раззеленеят дърветата и ливадите, а хората ще запеят като птици. До лятото жито ще рукне като поток от нивята. Твоите храбри войници се готвят за бой. Господарю, все пак ми е тежко. Когато заминем, кому ще оставим ония две малки българчета, с напуканите от жажда устни? Кой ще напои пометената от ветрове и суша равнина?

Замисли се младият хан Омуртаг. Подпря глава с тежката си длан и цяла нощ не спа. А на утрото, когато слънцето окъпа Мадарската крепост, ханът излезе с разведрен поглед от шатрата си. Той заповяда да засвирят роговете, събра неброимата си войска и я поведе не към белите стени на Константинопол, а към езерото на планина Хем – да разсече път за водата и напои жадната земя на своя народ.

(По Ангел Каралийчев)

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Съгласен ли си със следните твърдения? Загради <u>Да</u> или <u>Не</u> срещу всяко от тях:</p> <p>А) Великият Крум завеща на сина си Балканския полуостров. Да/Не</p> <p>Б) Войниците подготвяха за боеве конете си. Да/Не</p> <p>В) Хан Омуртаг мечтае да превземе Константинопол. Да/Не</p> <p>Г) Мадарската крепост се намира в планината Хем. Да/Не</p> <p>Д) Водата ще потече от планинското езеро. Да/Не</p>	L/0/1/2/3/4/ 5	L/0/1/2/3/4/ 5
2.	<p>Тълкувай с по 1 изречение смисъла на изреченията и изразите от текста:</p> <p>1) Юначна държава _____ _____</p> <p>2) Кръвта на младия хан закипя _____ _____ _____</p> <p>3) Пред очите му се мярнаха високите стени на Константинопол _____ _____ _____</p> <p>4) Слънцето окъпа Мадарската крепост _____ _____</p>	L/0/1/2/3/4 L/0/1/2/3/4 L/0/1/2/3/4	L/0/1/2/3/4 L/0/1/2/3/4 L/0/1/2/3/4

3.	<p>Коментирай с 1-2 изречения следния израз от текста.</p> <p>Ханът излезе с разведрен поглед от шатрата си.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>
4.	<p>Към кой тип се отнася текстът? Подчертай верния отговор.</p> <p>А. Повествование</p> <p>Б. Описание</p> <p>В. Разсъждение</p> <p>Г. Описание и повествование</p>	L/0/1	L/0/1
5.	<p>Озаглави текста, като назовеш темата, и запиши заглавието.</p> <p>_____</p>	L/0/1/2	L/0/1/2
6.	<p>Кои от тропите са употребени в текста? Запиши по един пример в съответните редове.</p> <p>сравнение _____</p> <p>метафора _____</p> <p>олицетворение _____</p> <p>епитет _____</p>	L/0/1/2/3/4	L/0/1/2/3/4
7.	<p>Коментирай с 1-2 изречения смисъла на завещанието на хан Крум:</p> <p>Той завеща на своя син един чер кон, който беше кръстом преминал Балканския полуостров, един кален в боевете меч и една юначна държава.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1/2</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>

8.	<p>Характеризирай хан Омуртаг с 3-4 изречения, като назовеш и аргументираш 3 негови черти, проявени в текста.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/2/3/4</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/2/3/4</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>
9.	<p>А) Подбери и запиши към посочените думи по един антоним от текста:</p> <p>Пристигна - _____</p> <p>Радост - _____</p> <p>Болест - _____</p> <p>По-мълчно - _____</p> <p>Ще изсуши - _____</p> <p>Б) Подбери и запиши към всяка дума по един синоним от текста:</p> <p>Завря - _____</p> <p>Тъжен - _____</p> <p>Търся - _____</p> <p>По-чисто - _____</p> <p>Ще потече - _____</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>5</p> <p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>5</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>5</p> <p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>5</p>

10.	<p>Състави и запиши 3 изречения, като употребиш думата «Богат» в различни значения /можеш да промениш формата на думата – род и число/.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>		<p>L/0/1/2/3</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1/2/3</p>
11.	<p>Препиши изречението, като поправиш грешките.</p> <p>Ношта свърши и есеното слънце позлати полето и конникът който се виждаше в далечината и бавно изчезваше.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p>
12.	<p>Прочети изречението и запиши верните твърдения от дадените в скобите.</p> <p>Преди една седмица, когато твоят баща береше душа, аз тръгнах из българската земя да диря мъдър лекар, който да даде здраве на хана.</p> <p>Това изречение е _____ (сложно съставно // сложно смесено // сложно съчинено) и се състои от _____ (две // три // четири) прости изречения.</p>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>

13.	<p>Определи кои от изреченията долу времена се срещат в текста, като запишеш по един пример в съответните редове.</p> <p>Сегашно време _____</p> <p>Минало свършено време _____</p> <p>Минало несвършено време _____</p> <p>Бъдеще време _____</p> <p>Минало неопределено време _____</p> <p>Минало предварително време _____</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1/2/3/4/5</p> <p>L/0/1</p>
14.	<p>Трансформирай изречението в сегашно време изявително наклонение:</p> <p>С разтуптяно сърце Омуртаг обходи лагера и щом влезе в царската шатра, той се обърна към своя велик войвода.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2/3</p>	<p>L/0/1/2/3</p>
15.	<p>Запиши следния фрагмент, като преобразуваш пряката реч в косвена:</p> <p>Омуртаг казва на войводата си:</p> <p>- Виждам в очите ти мъка. Защо си кахърен?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>	<p>L/0/1/2</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p> <p>L/0/1</p>
16.	<p>Запиши до всеки цитат номера, който посочва автора му и произведението.</p> <p>Пенчо Славейков «Неразделни» (2); Петко Р. Славейков «Изворът на белоногата» (4); Хр. Ботев «Майце си» (1); Ив. Вазов» Българският език» (3); Добри Чинтулов «Стара майка се прощава със сина си» (2).</p>	<p>L/0/1/2/3</p>	<p>L/0/1/2/3</p>

	<p>А) «Откак съм се родила, Все тъй съм расла, порасла, Кога на нива, на лозе, На стар бащица на помощ» (_____)</p> <p>Б) «Освен теб, мале, никого нямам, Ти си за мене любов и вяра; Но тука вече не се надявам Тебе да любя: сърце догаря!» (_____)</p> <p>В) «Верни думи, верна обич, има ли за тях развала? За сърцата що се любят и смъртта не е раздяла!» (_____)</p>				
<p>17.</p>	<p>Съедини със стрелки названия на произведенията с имената на персонажите им.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>„Една българка“</p> <p>„Маминото детенце“</p> <p>„Ангелинка“</p> <p>„Косачи“</p> <p>„Немили-недраги“</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Герак</p> <p>Лея Дъмша</p> <p>Баба Илияца</p> <p>Неновица</p> <p>Странджата</p> <p>Благолаж</p> <p>Чорбаджи Марко</p> </td> </tr> </table>	<p>„Една българка“</p> <p>„Маминото детенце“</p> <p>„Ангелинка“</p> <p>„Косачи“</p> <p>„Немили-недраги“</p>	<p>Герак</p> <p>Лея Дъмша</p> <p>Баба Илияца</p> <p>Неновица</p> <p>Странджата</p> <p>Благолаж</p> <p>Чорбаджи Марко</p>	<p>L/0/1/2/3/4/ 5</p>	<p>L/0/1/2/3/4/ 5</p>
<p>„Една българка“</p> <p>„Маминото детенце“</p> <p>„Ангелинка“</p> <p>„Косачи“</p> <p>„Немили-недраги“</p>	<p>Герак</p> <p>Лея Дъмша</p> <p>Баба Илияца</p> <p>Неновица</p> <p>Странджата</p> <p>Благолаж</p> <p>Чорбаджи Марко</p>				
<p>18.</p>	<p>Посочи датите на правлението на владетели на Първото българско царство (А) и Второто българско царство (Б), като съединиш със стрелки името на владетеля и периода на правлението му.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>А) 681 – 701</p> <p>803 – 814</p> <p>814 – 831</p> <p>852 – 889</p> <p>893 – 927</p> <p>927 – 970</p> <p>997 – 1014</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>хан/княз Борис</p> <p>хан Омуртаг</p> <p>хан Крум</p> <p>хан Аспарух</p> <p>цар Самуил</p> <p>княз/цар Симеон Велики</p> <p>цар Петр I</p> </td> </tr> </table>	<p>А) 681 – 701</p> <p>803 – 814</p> <p>814 – 831</p> <p>852 – 889</p> <p>893 – 927</p> <p>927 – 970</p> <p>997 – 1014</p>	<p>хан/княз Борис</p> <p>хан Омуртаг</p> <p>хан Крум</p> <p>хан Аспарух</p> <p>цар Самуил</p> <p>княз/цар Симеон Велики</p> <p>цар Петр I</p>	<p>L/0/1/2/3/4 5/6/7</p>	<p>L/0/1/2/3/4 5/6/7</p>
<p>А) 681 – 701</p> <p>803 – 814</p> <p>814 – 831</p> <p>852 – 889</p> <p>893 – 927</p> <p>927 – 970</p> <p>997 – 1014</p>	<p>хан/княз Борис</p> <p>хан Омуртаг</p> <p>хан Крум</p> <p>хан Аспарух</p> <p>цар Самуил</p> <p>княз/цар Симеон Велики</p> <p>цар Петр I</p>				

